

جشنواره فیلم یالیگ برتر فوتبال؟

سعید مروقی

هر دوره یک سیاست جدید و هر بار اختراع چرخ از نو. انتقاد هم کنی می گویند جشنواره فیلم فجر با همه فستیوال‌های دنیا فرق دارد. مسئله اینجاست که جشنواره فیلم فجر به دلیل ماهیت دولتی‌اش، نمی‌تواند خیلی اهل برنامه‌ریزی بلندمدت باشد. معمولاً تغییر مدیریت فرهنگی (و نه الزاماً تغییر دولت) فرصت برنامه‌ریزی‌های میان‌مدت و بلندمدت را از مدیران و متولیان می‌گیرد.

البته در برنامه‌ریزی‌های کوتاه‌مدت هم معمولاً اتفاق خاصی رخ نمی‌دهد. جشنواره فیلم فجر در سال‌هایی همانطوری برگزار شده که معمولاً سازمان لیگ مسابقات لیگ برتر فوتبال را برگزار می‌کند؛ با شتاب و عجله فراوان و با کمترین دستاورد. جشنواره فیلم فجر جز در دهه اول که مدیریت منسجم و متمرکز داشت و فارغ از موافقت یا مخالفت با سیاستگذاری‌های سینمایی آن دوران، به‌ندرت توانسته برنامه مشخص و مدونی را به‌صورت پیوسته و ممتد اجرا کند و به توفیق برسد؛ مدیران و دبیران جشنواره دولت مستعجل بوده‌اند و نگر بعدی معمولاً برای اثبات خودش، دستاوردهای نقر قبلی را ناپود کرده‌اند. شاهد مثال، کاری که رئیس سابق سازمان سینمایی با تعطیلی جشنواره جهانی و بازگرداندن بخش بین‌الملل به فیلم فجر کرد. تقریباً هیچ کارشناس و سینماگری نبود که بازگشت بخش بین‌الملل را به جشنواره‌ای که ذاتاً رخدادی داخلی است و همیشه فیلم‌های ایرانی‌اش برای تماشاگر اهمیت داشته (جز مقطعی در دهه ۶۰) را کاری عبث نداند؛ آن هم کاری که کاملاً صوری انجام شد و تنها دستاوردش برگزاری یک مراسم اختتامیه در میانه جشنواره برای اهدای جایزه به فیلم‌هایی بود که اغلب سازندگانشان اصلاً اطلاعی از پذیرفته شدن و حضور فیلم‌شان در جشنواره نداشتند.

کاملاً مشخص بود که یکی از نخستین تصمیمات مدیریت بعدی سینما، حذف بخش بین‌الملل از فیلم فجر باشد؛ اتفاقی که به‌شکلی طعنه‌برانگیز توسط مدیر سابق بخش بین‌الملل فارابی که حالا ساکنان سابق سازمان سینمایی است، رخ داد. قاعدتاً راند فریدزاده پیش از این هم با تصمیم عجیب بازگشت بخش بین‌الملل به فیلم فجر مخالف بوده ولی امکان به‌کرسی نشاندن نظرش را نداشته‌است. تاریخ جشنواره فیلم فجر تاریخ تغییرات مکرر و تمام‌نشدنی است. آنچه در این سال‌ها ثابت مانده، اصرار بر برگزاری جشنواره به سبک سازمان لیگ است؛ پیوندی عجیب میان سینمای ایران و فوتبال فارسی.

نمایی از فیلم سونسوز

مروری بر فیلم‌هایی که به زبان آذری ساخته شده‌اند به بهانه نمایش «سونسوز» در جشنواره

زبان مادری

ساخت فیلم‌های سینمایی به زبان آذری چند سالی است که در جشنواره فیلم فجر بیشتر شده و در سال‌های اخیر، فیلم‌هایی به زبان آذری در جشنواره و به دنبال آن اکران عمومی داشته‌اند که نشان می‌دهد در صورت پرداخت درست و داستانگو بودن اثر، استقبال خوبی از این آثار می‌شود.

فهیمة پناه‌آذر

تجربه نمایش آثار آذری‌زبان در جشنواره‌های اخیر فیلم فجر بیشتر شده و فیلم‌هایی چون «موقعیت مهدی»، «او» و «آتابای» از جمله آنهاست؛ امسال نیز فیلم «سونسوز» به نمایش در می‌آید.

آئو

(اصغر یوسفی نژاد)

فیلم «آئو» (به معنای خانه) درامی است با پایانی غافلگیرکننده.

ماجرای این فیلم درباره وصیت‌نامه مردی است که از دنیا رفته. متوفی وصیت کرده که بعد از مرگش جسد او را در اختیار دانشکده پزشکی برای استفاده علمی قرار دهند، اما دخترش شدیداً مخالف است و در نهایت علت این مخالفت مشخص می‌شود.

کومور

(اسماعیل منصف)

یکی دیگر از آثار سینمایی هنر و تجربه که به زبان ترکی ساخته شده، فیلم «کومور»

(به معنای زغال) به کارگردانی و نویسندگی اسماعیل منصف است.

این فیلم در سیزدهمین جشن منتقدان و نویسندگان سینمای ایران موفق به دریافت جایزه بهترین فیلم اول شد.

موقعیت مهدی

(هادی حجازی‌فر)

در چهلمین جشنواره فیلم فجر، فیلم «موقعیت مهدی» با محوریت زندگی شهید مهدی باکری به

نمایش در آمد. مهدی باکری فرمانده لشکر عاشورا و اعضای از استان آذربایجان غربی بود و از همین رو فیلم نیز به زبان آذری ساخته شده است.

فیلم «موقعیت مهدی» در نوروز ۱۴۰۱ اکران شد. نسخه سریال این فیلم به نام «عاشورا» از شبکه یک روی آنتن رفته است.

سویوق

(برادران ارک)

برادران ارک اوایل دهه ۱۳۸۰ فیلم سینمایی «سویوق» (به معنای سرد) را به زبان ترکی ساختند و

این فیلم در جشنواره فیلم کودک و نوجوان به نمایش درآمد.

پوست

(برادران ارک)

فیلم «پوست» از برادران ارک در ژانر وحشت و بر گرفته از ادبیات عامیانه و داستان‌های محلی ترکی است. فیلم «پوست» در شهرستان اسکودر آذربایجان شرقی ساخته شده و درباره مردی عاشق به نام آراز است که در روستایی زندگی می‌کند که ذهن مردم آن درگیر خرافات و جادو شده است.

او

(رهبر قنبری)

در عرصه سینمای حرفه‌ای و فیلم بلند، نخست فیلم سینمایی «او» توسط رهبر قنبری در سال ۱۳۸۲ در یکی از روستاهای اردبیل ساخته شد که جوایز بسیاری را در جشنواره‌های داخلی و خارجی از آن خود کرد. یک سال بعد، فیلم «آرزوها» از همین کارگردان با موضوع جنگ قره‌باغ ساخته شد، اما هیچ وقت اکران نشد.

سارای

(یدالله صمدی)

یدالله صمدی یکی از نخستین کارگردانان ایرانی است که توجه ویژه‌ای به زبان و فرهنگ منطقه آذربایجان دارد. او در سال ۱۳۷۶ سراغ یکی از داستان‌های بومی منطقه آذربایجان رفت و فیلم به یادماندنی «سارای» را کارگردانی کرد.

آتابای

(نیکی کریمی)

نیکی کریمی فیلم سینمایی «آتابای» را با بازی هادی حجازی‌فر در شهر خوی تولید کرد؛ فیلمی که

علاوه بر مناظر زیبا و جذابیت داستانی‌اش توانست مخاطبان را به سالن سینما بکشاند و در جشنواره فیلم فجر بازخورد خوبی داشته باشد.

این فیلم در زمان اکران به زبان آذری نمایش داده شد. فیلم داستان کاظم آتابای است، مردی که سال‌ها پیش عشقی نافرجام داشت و بعد از سال‌ها بار دیگر عشق جدیدی را تجربه می‌کند. علاوه بر هادی حجازی‌فر، جواد عزتی و سحر دولتشاهی هم در این فیلم بازی می‌کنند.

«سونسوز» در فجر ۴۳

فیلم «سونسوز»، نخستین ساخته سینمایی رضا جمالی فیلمی به زبان ترکی است که موضوع جالبی را روایت می‌کند: نازایی زنان در روستا. تهیه‌کننده فیلم سلمان عباسی است. «سونسوز» داستان روستایی را روایت می‌کند که ۲۰ سال است در آن کودکی متولد نشده و مردان زنان را مقصر می‌دانند. کاظم، فیلمساز پیراست که ۲۰ سال پیش مستندی درباره نازایی زنان روستا ساخت که خود زنان آن را دزدیدند و از بین بردند. اکنون پس از ۲۰ سال کاظم متوجه می‌شود که مشکل از مردان بوده و تصمیم می‌گیرد با ساخت فیلمی جدید حقیقت را آشکار کند. اما در این مسیر با مشکلاتی مواجه می‌شود. این فیلم در اردبیل تولید شده و تنها بازیگر معروف آن مریم مؤمن است.